

LĒMUMS
PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2026. gada 6. oktobrī

Satversmes tiesas 3. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Jānis Neimanis, tiesneši Veronika Krūmiņa un Mārtiņš Mits,

kolēģijas sēdē izskatījusi [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 149/2026) un tā papildinājumu (reģ. Nr. B-917-2026),

konstatēja:

1. No pieteikuma secināms, ka Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt Kriminālprocesa likuma 651. panta septītās daļas ceturto teikumu, 662. panta pirmo daļu un 670. panta pirmo daļu (turpmāk kopā – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 91. panta pirmajam teikumam un 92. panta pirmajam teikumam un attiecībā uz Pieteikuma iesniedzēju par spēkā neesošu no [datums];

1.2. izvērtēt nepieciešamību vērsties Eiropas Savienības Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālo nolēmumu par to, vai Padomes 2008. gada 27. novembra pamatlēmuma 2008/909/TI par savstarpējas atzīšanas principa piemērošanu attiecībā uz spriedumiem krimināllietās, ar kuriem piespriesti brīvības atņemšanas sodi vai ar brīvības atņemšanu saistīti pasākumi, lai tos izpildītu Eiropas Savienībā, 8. panta 4. punkts un 17. panta 2. punkts kopsakarā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantu ir interpretējami tādējādi, ka izpildes valstij ir

pienākums nodrošināt tiesību aizsardzības līdzekli, ar kuru pārbaudīt šajās normās ietverto materiāltiesisko garantiju ievērošanu, ja nolēmums par izpildāmā soda noteikšanu saskaņā ar valsts tiesībām nav pārsūdzams;

1.3. pieprasīt no Rīgas pilsētas tiesas anonimizētu [datums] lēmuma norakstu lietā Nr. [..] ar atzīmi par tā spēkā stāšanos un pievienot to šā pieteikuma materiāliem.

2. Kriminālprocesa likuma 651. panta septītās daļas ceturtais teikums nosaka: „Augstāka līmeņa tiesas tiesnesis sūdzību izskata rakstveida procesā pēc lietā esošajiem materiāliem, un viņa lēmums nav pārsūdzams.”

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 662. panta pirmajai daļai spēkā stājušos tiesas nolēmumu var izskatīt no jauna, ja tas nav skatīts vai nav pārsūdzams kasācijas kārtībā vai tiesa iepriekš nav atteikusies ierosināt kasācijas tiesvedību, pēc šā likuma 663. pantā minēto personu pieteikuma vai protesta.

Savukārt Kriminālprocesa likuma 670. panta pirmā daļa paredz: „Pieteikumus un protestus par spriedumiem un lēmumiem, kas stājušies spēkā, no jauna izskata Augstākā tiesa šā likuma 582.–586. pantā noteiktajā kārtībā.”

3. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmo daļu konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka viņai Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt šā panta sestās daļas 1. punkts noteic, ka pieteikumā minētais uzskats jāpamato.

Ar pirmās instances tiesas lēmumu sodu izpildes lietā nolemts turpināt Pieteikuma iesniedzējam piespriedē brīvības atņemšanas soda izciešanu Latvijas Republikā, soda termiņā ieskaitot Igaunijas Republikā daļēji izciesto sodu. Par minēto lēmumu Pieteikuma iesniedzējs iesniedza sūdzību. Ar apelācijas instances tiesas lēmumu sūdzība tika noraidīta un pirmās instances tiesas lēmums atstāts negrozīts. Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 651. panta septītās daļas ceturtajam teikumam šis lēmums nav pārsūdzams. Pieteikuma iesniedzējs vērsās Senātā un, pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 662. panta pirmo daļu, lūdza atcelt apelācijas instances tiesas lēmumu un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai sakarā ar būtiskiem materiālo un procesuālo tiesību normu pārkāpumiem. Senāta Krimināllietu departaments sniedza Pieteikuma iesniedzējam atbildi, kurā, pamatojoties citstarp uz Kriminālprocesa likuma 662. panta pirmo daļu, norādīja,

ka uz konkrēto lietu kategoriju Kriminālprocesa likuma 63. nodaļas noteikumi par lietu jaunu izskatīšanu sakarā ar būtiskiem materiālo un procesuālo tiesību normu pārkāpumiem nav attiecināmi un tāpēc Senātam nav tiesiska pamata izskatīt pieteikumu pēc būtības.

Pieteikumā norādīts, ka Kriminālprocesa likuma 651. panta septītās daļas ceturtais teikums liedz Pieteikuma iesniedzējam tiesības uz pieeju tiesai, jo neparedz viņam tiesības pārsūdzēt apelācijas instances tiesas lēmumu kasācijas kārtībā. Minētā norma pārkāpjot arī tiesiskās vienlīdzības principu, jo personām, kuru soda izpilde pārņemta Latvijā, salīdzinājumā ar personām, kuras notiesātas Latvijā notikušā kriminālprocesā, paredzot ierobežotākas procesuālās garantijas attiecībā uz tiesas pieņemtā nolēmuma pārsūdzēšanas iespējām. Kriminālprocesa likuma 662. panta pirmā daļa liedzot Pieteikuma iesniedzējam tiesības iesniegt pieteikumu par tiesas nolēmuma jaunu izskatīšanu situācijā, kad lēmumā, ar kuru nolemts turpināt personai piespriedē brīvības atņemšanas soda izciešanu Latvijas Republikā un noteikts izciešamā soda mērs, tiesa ir pieļāvusi būtiskus materiālo un procesuālo tiesību normu pārkāpumus. Tāpat esot pārkāpts arī tiesiskās vienlīdzības princips, jo attiecībā uz citām lietu kategorijām šī norma paredzot iespēju lūgt tiesas nolēmuma pārskatīšanu. Savukārt Kriminālprocesa likuma 670. panta pirmā daļa nenosakot procesuālo kārtību, kādā izlemjams jautājums, vai pieteikums par nolēmuma jaunu izskatīšanu tiesā ir pieņemams izskatīšanai. Tā turklāt pārkāpjot tiesiskās vienlīdzības principu, jo kasācijas sūdzībām, kuras iesniedzamas saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 54. nodaļu, šāda procesuālā kārtība likumā esot paredzēta. Tādējādi apstrīdētās normas aizskarot Pieteikuma iesniedzējam Satversmes 91. panta pirmajā teikumā un 92. panta pirmajā teikumā ietvertās pamattiesības.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

4. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajai daļai persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai tikai tad, ja tā ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, vai arī ja personai šādu iespēju nav.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem ir konstatējams, ka Kriminālprocesa likuma 651. panta septītās daļas ceturtais teikums Pieteikuma iesniedzējam ir piemērots ar apelācijas instances tiesas lēmumu, ar kuru viņa

sūdzība tika noraidīta un pirmās instances tiesas lēmums atstāts negrozīts. Atbilstoši šai normai minētais lēmums nav pārsūdzams. Pieteikuma iesniedzējam nav vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi, lai iebilstu pret to, ka apelācijas instances tiesas lēmums nav pārsūdzams.

Savukārt attiecībā uz Kriminālprocesa 662. panta pirmo daļu un 670. panta pirmo daļu Senāta Krimināllietu departaments [datums] vēstulē Pieteikuma iesniedzējam norādījis, ka Kriminālprocesa likuma 63. nodaļas kārtībā nenotiek tādu spēkā esošu atsevišķu kategoriju nolēmumu jauna izskatīšana, kuros nav taisīts nolēmums par personas vainīgumu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, un konkrētajā gadījumā nav tiesiska pamata izskatīt pieteikumu pēc būtības. Tādējādi konkrētajā gadījumā arī attiecībā uz Kriminālprocesa 662. panta pirmo daļu un 670. panta pirmo daļu nepastāv vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi Pieteikuma iesniedzēja pamattiesību aizsardzībai.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas otrais teikums nosaka: „Ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.”

Apelācijas instances tiesas lēmums, ar kuru Pieteikuma iesniedzēja sūdzība tika noraidīta un pirmās instances tiesas lēmums atstāts negrozīts, stājās spēkā [datums]. Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2026. gada 6. augustā. Tādējādi termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtās daļas otrajā teikumā ietvertajām prasībām.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktu pieteikumā ir jānorāda juridiskais pamatojums. Par juridisko pamatojumu Satversmes tiesas likuma izpratnē atzīstama juridiskā argumentācija, kurā pamatota katras apstrīdētās normas neatbilstība katrai pieteikumā norādītajai augstāka juridiska spēka tiesību normai. Turklāt atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 6. punktam Satversmes tiesas kolēģija var atteikties ierosināt lietu, ja pieteikumā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

5.1. Pieteikumā norādīts, ka Kriminālprocesa likuma 651. panta septītās daļas ceturtais teikums pārkāpj Satversmes 91. panta pirmajā teikumā ietverto tiesiskās vienlīdzības principu, jo personām, kuru soda izpilde pārņemta Latvijā,

paredz ierobežotākas procesuālās garantijas attiecībā uz tiesas pieņemtā nolēmuma par izciešamā soda mēru pārsūdzēšanas iespējām nekā personām, kuras notiesātas Latvijā notikušā kriminālprocesā.

Pārbaudot apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam, Satversmes tiesa noskaidro: 1) vai un kuras personas (personu grupas) atrodas pēc noteiktiem kritērijiem salīdzināmos apstākļos; 2) vai apstrīdētā norma paredz vienādu vai atšķirīgu attieksmi pret šīm personām; 3) vai šāda attieksme ir noteikta ar pienācīgā kārtībā pieņemtu tiesību normu; 4) vai šādai attieksmei ir objektīvs un saprātīgs pamats, proti, vai tai ir leģitīms mērķis un vai ir ievērots samērīguma princips (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2020. gada 2. novembra sprieduma lietā Nr. 2020-14-01 8. punktu*).

Pieteikumā norādīts, ka pēc noteiktiem kritērijiem salīdzināmos apstākļos atrodas personas, kurām brīvības atņemšanas sods piespriests Latvijā notikušā kriminālprocesā, un personas, kurām ārvalstī piespriestā brīvības atņemšanas soda izpilde pārņemta Latvijā. Šo personu grupu vienojošās pazīmes esot tādas, ka abās grupās Latvijas tiesa nosaka Latvijā izciešamā brīvības atņemšanas soda mēru, abās grupās uz personu attiecas Latvijā noteiktie soda izpildes nosacījumi, abās grupās personai piemīt notiesātās personas statuss un no tā izrietošās tiesības uz likumisko interešu aizsardzību tiesā nolēmuma izpildes laikā.

Satversmes tiesa ir atzinusi: lai noteiktu, vai un kuras personas vai personu grupas atrodas salīdzināmos apstākļos, nepieciešams atrast galveno šīs grupas vienojošo pazīmi (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2020. gada 10. jūlija sprieduma lietā Nr. 2019-36-01 11. punktu*). Taču jāvērtē arī tas, vai nepastāv kādi būtiski apsvērumi, kas norāda, ka šādas personas vai personu grupas neatrodas savstarpēji salīdzināmos apstākļos (*sal.: Satversmes tiesas 2013. gada 9. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2012-14-01 17.2. punkts*). Savstarpēji salīdzinot dažādu tiesvedības procesu tiesisko regulējumu neapšaubāmi būtu iespējams atrast vairākas šiem procesiem kopīgas pazīmes. Tomēr starp šiem procesiem var pastāvēt arī objektīvas atšķirības, kas liedz procesus pilnībā vienādot (*sal.: Satversmes tiesas 2017. gada 8. marta sprieduma lietā Nr. 2016-07-01 27.2. punkts*).

Kriminālprocesā, kas norisinās Latvijā, tiesa vērtē personas kriminālatbildības jautājumu, tostarp personas vainu, pierādījumus un tai piemērojamo sodu. Savukārt gadījumā, kad Latvijā tiek pārņemta ārvalstī piespriestā brīvības atņemšanas soda izpilde, personas vaina, pierādījumi un

ārvalsts tiesas noteiktais sods pēc būtības atkārtoti netiek vērtēts, bet tiesa lemj par ārvalstī noteiktā soda izpildi Latvijas Republikā.

Pieteikumā nav sniegts pamatojums tam, kādēļ tieši tas, ka gadījumā, kad Latvijā tiek pārņemta ārvalstī piespriedtā brīvības atņemšanas soda izpilde, netiek noskaidrota personas vaina, vērtēti pierādījumi un lemts par personai piemērojamo sodu, nav uzskatāms par apstākli, kas liedz to salīdzināt ar kriminālprocesu, kura mērķis ir personas vainas noskaidrošana.

Līdz ar to pieteikumā sniegtais juridiskais pamatojums par Kriminālprocesa likuma 651. panta septītās daļas ceturtnā teikuma iespējamo neatbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

5.2. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka Kriminālprocesa likuma 651. panta septītās daļas ceturtais teikums neatbilst arī Satversmes 92. panta pirmajam teikumam, jo liedz personai tiesības pārsūdzēt apelācijas instances tiesas lēmumu kasācijas instancē.

Kritēriji, pēc kuriem vērtējama tiesību normas atbilstība Satversmes 92. panta pirmajam teikumam, atšķiras atkarībā no tā, vai apstrīdētā tiesību norma pilnībā liedz personai noteiktas, konkrētajā situācijā nodrošināmas garantijas tiesību uz taisnīgu tiesu īstenošanai vai paredz tiesību uz pieeju tiesai ierobežojumu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2012. gada 20. aprīļa spriedumu lietā Nr. 2011-16-01 un 2018 gada 14. jūnija spriedumu lietā Nr. 2017-23-01*). Satversmes tiesa ir atzinusi, ka no Satversmes 92. panta pirmā teikuma izriet valsts pienākums paredzēt taisnīgu lietas izskatīšanas procedūru. Likumdevējam ir plaša rīcības brīvība pieņemt procesuālos likumus un noteikt lietu kategorijas, kuras attiecīgajos procesos tiek skatītas, kā arī lemt par dažādu kategoriju lietu izskatīšanas kārtību (*sk. Satversmes tiesas 2018. gada 15. marta sprieduma lietā Nr. 2017-16-01 11.1. punktu*).

Satversmes 92. panta pirmais teikums neparedz valstij pienākumu visās lietu kategorijās noteikt personai tiesības uz pārsūdzību augstākas instances tiesā, ja zemākās instances tiesā ir bijis nodrošināts pienācīgs tiesas process. Tādēļ, vērtējot, vai atbilstoši Satversmes 92. panta pirmajam teikumam būtu nodrošināma iespēja pārsūdzēt konkrētu nolēmumu, Satversmes tiesa noskaidro: 1) kāds ir likumdevēja mērķis tās lietu kategorijas, kuras ietvaros tiesas nolēmums tiek pieņemts, regulēšanā un kāds ir šīs lietu kategorijas raksturs; 2) vai personai tiek nodrošināts taisnīgs tiesas process tās instances tiesā, kas pieņem attiecīgo

nolēmumu (*sal.: Satversmes tiesas 2025. gada 16. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2021-44-01 16. punkts*). Turklāt Satversmes tiesa ir arī atzinusi, ka kasācijas instance pilda īpašu funkciju, un tai ir publiski tiesisks raksturs, kas vērsts uz materiālo un procesuālo tiesību normu vienveidīgu iztulkošanu un piemērošanu visā valstī. Tās kompetencē neietilpst lietas materiālos esošo pierādījumu pārbaude un pārvērtēšana (*sk. Satversmes tiesas 2025. gada 16. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2021-44-01 17. punktu*).

Pieteikumā norādīts, ka Kriminālprocesa likuma 651. panta septītās daļas ceturtais teikums atņem Pieteikuma iesniedzējam tiesības uz pieeju tiesai pēc būtības, jo pieļauj situāciju, kurā nolēmums, ar kuru noteikts personai reāli izciešamā brīvības atņemšanas soda mērs, paliek ārpus jebkādas tiesiskuma kontroles. Tomēr atbilstoši Kriminālprocesa likuma 651. panta septītajai daļai personai ir paredzētas tiesības pārsūdzēt šādu pirmās instances tiesas pieņemto lēmumu augstāka līmeņa tiesas tiesnesim. Turklāt no pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem ir secināms, ka Pieteikuma iesniedzējs minētās tiesības izmantoja. Tas, ka apelācijas instances tiesa ir sniegusi no Pieteikuma iesniedzēja viedokļa atšķirīgu vērtējumu par sūdzībā norādītajiem argumentiem attiecībā uz tiesas noteiktā izciešamā soda mēra samērīgumu, nenozīmē, ka Pieteikuma iesniedzējam tiesības uz pieeju tiesai ir atņemtas pēc būtības.

Pieteikumā ir sniegti vispārīgi apsvērumi par to, kādēļ Satversmes 92. panta pirmajam teikumam atbilstošs būtu tāds regulējums, kurš paredzētu personai tiesības pārsūdzēt augstāka līmeņa tiesas tiesneša pieņemto lēmumu, ar kuru noteikts Latvijā izpildāmā ārvalstīs piespriedtā brīvības atņemšanas soda mērs. Tomēr, ievērojot Satversmes tiesas judikatūru, pieteikumā nav sniegts juridiskais pamatojums tam, kādēļ attiecībā uz konkrēto lietu kategoriju no Satversmes 92. panta pirmā teikuma izrietētu prasība nodrošināt augstāka līmeņa tiesas tiesneša lēmuma pārsūdzību kasācijas instances tiesā.

Līdz ar to pieteikumā sniegtais juridiskais pamatojums par Kriminālprocesa likuma 651. panta septītās daļas ceturtnā teikuma iespējamo neatbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

5.3. Pēc Pieteikuma iesniedzēja ieskata, Kriminālprocesa likuma 662. panta pirmā daļa pārkāpj Satversmes 91. panta pirmajā teikumā ietvertu tiesiskās vienlīdzības principu.

Pieteikumā norādīts, ka pēc noteiktiem kritērijiem salīdzināmos apstākļos atrodas: 1) personas, attiecībā uz kurām ir pieņemts spēkā stājies tiesas nolēmums, ar kuru noteikts Latvijā izpildāmā ārvalstīs piespriešot brīvības atņemšanas soda mērs, kas nav pārsūdzams kasācijas kārtībā un kurā pieļauti būtiski materiālo vai procesuālo tiesību normu pārkāpumi, kuri noveduši pie personas stāvokļa nelikumīgas pasliktināšanās; 2) personas, attiecībā uz kurām spēkā stājies tiesas nolēmums, ar kuru noteikts brīvības atņemšanas soda mērs, kas nav pārsūdzams kasācijas kārtībā un kurā pieļauti būtiski materiālo vai procesuālo tiesību normu pārkāpumi, kuri noveduši pie personas stāvokļa nelikumīgas pasliktināšanās, pieņemts krimināllietā, kurā citstarp izšķirts jautājums par personas vainu. Šo personu grupu vienojošās pazīmes esot tādas, ka abās grupās ir spēkā stājies tiesas nolēmums, kas nav pārsūdzams kasācijas kārtībā, abās grupās personai ir notiesātās personas statuss, abās grupās lēmums pieņemts, pieļaujot būtiskus materiālo vai procesuālo tiesību normu pārkāpumus, kuri noveduši pie personas stāvokļa nelikumīgas pasliktināšanās, kā arī abās grupās aizskartā interese ir viena – reāli izpildāmā brīvības atņemšanas soda mērs.

Kolēģija jau norādīja: lai noteiktu, vai un kuras personas vai personu grupas atrodas salīdzināmos apstākļos, nepieciešams atrast galveno šīs grupas vienojošo pazīmi. Taču jāvērtē arī tas, vai nepastāv kādi būtiski apsvērumi, kas norāda, ka šādas personas vai personu grupas neatrodas savstarpēji salīdzināmos apstākļos.

Krimināllietā, kurā tiek izlemts jautājums par personas vainu, tiesa noskaidro noziedzīga nodarījuma faktiskos apstākļus, vērtē pierādījumus un izdara secinājumu par personas vainu, kā arī par tai piemērojamo sodu. Savukārt, izlemjot jautājumu par Latvijā izpildāmu ārvalstīs piespriešot brīvības atņemšanas sodu, jautājums par personas vainu un ārvalsts tiesas nolēmuma pamatotību pēc būtības netiek izlemts. Proti, tiesas uzdevums ir izlemt tikai to, vai un kādā apjomā ārvalsts spriedumā noteiktais sods ir izpildāms Latvijā.

Pieteikumā ir vispārīgi norādīts: tas, ka vienā gadījumā attiecībā uz personu pieņemtajā lēmumā tiek izšķirts arī jautājums par personas vainu, nevar būt par apstākli, lai liegtu pieteikumā norādītās personu grupas savstarpēji salīdzināt, jo vainas konstatēšana Kriminālprocesa likuma 63. nodaļā nav ietverta kā priekšnoteikums spēkā stājušos tiesas nolēmumu jaunai izskatīšanai. Tomēr pieteikumā nav sniegts Satversmes tiesas judikatūrai atbilstošs juridiskais pamatojums tam, kādēļ tieši tas, ka lēmumā, ar kuru tiek izlemts jautājums par Latvijā izpildāmu ārvalstīs piespriešot brīvības atņemšanas sodu, netiek

noskaidrota personas vaina, nav uzskatāms par apstākli, kas liedz to salīdzināt ar krimināllietu, kuras mērķis ir personas vainas noskaidrošana.

Līdz ar to pieteikumā sniegtais juridiskais pamatojums par Kriminālprocesa likuma 662. panta pirmās daļas iespējamo neatbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

5.4. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka Kriminālprocesa likuma 662. panta pirmā daļa neatbilst arī Satversmes 92. panta pirmajam teikumam, jo pilnībā liedz pieeju tiesai jautājumā par to, vai nolēmums, ar kuru noteikts Latvijā izpildāmā ārvalstīs piesprieztā brīvības atņemšanas soda mērs, ir pieņemts, ievērojot materiālo un procesuālo tiesību normas.

Kolēģija jau norādīja, ka kritēriji, pēc kuriem vērtējama tiesību normas atbilstība Satversmes 92. panta pirmajam teikumam, atšķiras atkarībā no tā, vai apstrīdētā tiesību norma pilnībā liedz personai noteiktas, konkrētajā situācijā nodrošināmas garantijas tiesību uz taisnīgu tiesu īstenošanai vai paredz tiesību uz pieeju tiesai ierobežojumu. Turklāt likumdevējam ir plaša rīcības brīvība gan pieņemt procesuālos likumus un noteikt lietu kategorijas, kuras attiecīgajos procesos tiek skatītas, gan arī lemt par dažādu kategoriju lietu izskatīšanas kārtību. Satversmes 92. panta pirmais teikums nosaka likumdevēja pienākumu pieņemt taisnīgas tiesas spriešanai nepieciešamās procesuālās normas, bet šī norma neparedz konkrēta jautājuma izšķiršanu atbilstoši tādām procesuālajām noregulējumiem, kādu persona vēlas (*sk. Satversmes tiesas 2012. gada 1. novembra sprieduma lietā Nr. 2012-06-01 10. punktu*).

Kriminālprocesa likuma 662. panta pirmās daļas iespējamo neatbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam Pieteikuma iesniedzējs ir pamatojis kā tiesību uz taisnīgu tiesu ierobežojumu. Vienlaikus pieteikumā ir norādīts, ka attiecībā uz tādu tiesas lēmumu, ar kuru nolemts turpināt personai piesprieztā brīvības atņemšanas soda izciešanu Latvijas Republikā un noteikts izciešamā soda mērs, Kriminālprocesa likuma 662. panta pirmā daļa pilnībā liedz personai tiesības iesniegt pieteikumu lietas jaunai izskatīšanai sakarā ar materiālo un procesuālo tiesību normu būtisku pārkāpumu. Pieteikumā ir pausts Pieteikuma iesniedzēja viedoklis, ka Kriminālprocesa likuma 63. nodaļas mērķis ir nodrošināt tiesiskuma kontroli gadījumos, kad tiesas pieļauti materiālo vai procesuālo normu būtiski pārkāpumi ir noveduši pie notiesātās personas stāvokļa nelikumīgas pasliktināšanās. Tiesas lēmums, ar kuru nolemts turpināt Pieteikuma iesniedzējam piesprieztā brīvības atņemšanas soda izciešanu Latvijas Republikā un ar kuru

noteikts izciešamā soda mērs, esot viens no šādiem gadījumiem, tāpēc atbilstoši Kriminālprocesa likuma 662. panta pirmajai daļai likumdevējam esot pienākums nodrošināt, kas tas ir skatāms no jauna šā likuma 63. nodaļā noteiktajā kārtībā.

Satversmes tiesa jau ir secinājusi, ka saskaņā ar *res judicata* principu nevienam nav tiesību uz galīga un spēkā esoša sprieduma pārskatīšanu ar mērķi panākt atkārtotu lietas izspriešanu (*sk. Satversmes tiesas 2014. gada 9. janvāra sprieduma lietā Nr. 2013-08-01 7. un 17.3. punktu*). Savu tiesību un likumisko interešu aizstāvēšana Satversmes 92. panta izpratnē nenozīmē tiesības uz bezgalīgu tiesas procesu, bet, gluži otrādi, uz procesu, kuram saprātīgā laikā jānoslēdzas ar spēkā stājušos spriedumu (*sk. Satversmes tiesas 2016. gada 29. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2015-19-01 12.2. punktu*).

Pieteikumā nav pamatots tas, ka pirmās un apelācijas instances tiesā, izlemjot jautājumu par to, vai un kādā apjomā ārvalsts spriedumā noteiktais sods ir izpildāms Latvijā, netiek nodrošināts taisnīgs tiesas process un tāpēc no Satversmes 92. panta pirmā teikuma izrietētu valsts pienākums nodrošināt papildu procesuālo garantiju – tiesības iesniegt pieteikumu par tiesas nolēmuma jaunu izskatīšanu sakarā ar materiālo vai procesuālo tiesību normu būtisku pārkāpumu. Tāpat pieteikumā nav pamatots, ka šāds pienākums attiecībā uz tādu spēkā esošu lēmumu, ar kuru nolemts turpināt personai piesprieztā brīvības atņemšanas soda izciešanu Latvijas Republikā un noteikts izciešamā soda mērs, likumdevējam ir, citstarp ņemot vērā to, ka, pieņemot šo lēmumu, tiesa lemj tikai par jautājumiem, kas saistīti ar ārvalstīs piesprieztā soda izpildi Latvijas Republikā, nevis vērtē lietā iesniegtos pierādījumus un konstatē personas vainu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kā arī tai piemērojamo soda veidu.

Pieteikumā arī norādīts, ka Kriminālprocesa likuma 662. panta pirmā daļa nav pietiekami skaidri formulēta. Tomēr šāds Pieteikuma iesniedzēja uzskats ir balstīts tajā, ka pēc viņa ieskata Senāta sniegtā Kriminālprocesa likuma 662. panta pirmās daļas interpretācija ir pretēja šīs normas vārdiskajai jēgai, vietai tiesību sistēmā un likumdevēja nolūkam. Pēc Pieteikuma iesniedzēja ieskata, piemērojot visas tiesību normu interpretācijas metodes, minētā Kriminālprocesa likuma norma ir interpretējama tādējādi, ka tā pieļauj arī tāda spēkā esoša lēmuma jaunu pārskatīšanu, ar kuru nolemts turpināt personai piesprieztā brīvības atņemšanas soda izciešanu Latvijas Republikā un noteikts izciešamā soda mērs. Tomēr no Senāta atšķirīgs viedoklis par Kriminālprocesa likuma 662. panta pirmās daļas

saturu pats par sevi nav uzskatāms par pamatojumu tam, ka minētā tiesību norma nav skaidra un paredzama.

Savukārt Pieteikuma iesniedzēja paustie apsvērumi par to, ka tiesa līdzīgos apstākļos, lemjot par kādai trešajai personai piemērojamo soda mēru, ir pieņēmusi labvēlīgāku lēmumu, nevar būt par pamatu lietas ierosināšanai Satversmes tiesā, jo tā nepārvērtē to, kā tiesa konkrētajā lietā ir interpretējusi un piemērojusi tiesību normas (*sal.: Satversmes tiesas 2017. gada 17. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2017-01-01 11. punkts*).

Līdz ar to pieteikumā sniegtais juridiskais pamatojums par Kriminālprocesa likuma 662. panta pirmās daļas iespējamo neatbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

5.5. Pieteikumā norādīts, ka arī Kriminālprocesa likuma 670. panta pirmā daļa, ciktāl tā nenosaka procesuālo kārtību, kādā izlemjams jautājums par pieteikuma pieņemšanu izskatīšanai, pārkāpj Satversmes 91. panta pirmajā teikumā ietvertu tiesiskās vienlīdzības principu.

Pieteikumā norādīts, ka pēc noteiktiem kritērijiem salīdzināmos apstākļos atrodas personas, kuras iesniegušas kasācijas sūdzību Kriminālprocesa likuma 54. nodaļas kārtībā, un personas, kuras iesniegušas pieteikumu Kriminālprocesa likuma 63. nodaļas kārtībā. Šo personu grupu vienojošās pazīmes esot tādas, ka abās grupās vērtēšanas priekšmets ir viens un tas pats, proti, tiesas pieļauts Krimināllikuma vai Kriminālprocesa likuma pārkāpums, abās grupās lietu izskata viena un tā pati tiesa – Augstākā tiesa, kā arī abās grupās personas iesniegtā dokumenta izskatīšana notiek vienā un tajā pašā procesuālajā kārtībā.

Kolēģija atkārtoti norāda: lai noteiktu, vai un kuras personas vai personu grupas atrodas salīdzināmos apstākļos, ir jāvērtē arī tas, vai nepastāv kādi būtiski apsvērumi, kas norāda, ka šādas personas vai personu grupas neatrodas savstarpēji salīdzināmos apstākļos.

Kasācijas sūdzība ir Kriminālprocesa likumā paredzēts procesuāls līdzeklis, ar kuru tiek ierosināta kasācijas instances tiesas pārbaude attiecībā uz zemākas instances nolēmuma tiesiskumu, kas vēl nav stājies spēkā. Savukārt Kriminālprocesa likuma 63. nodaļā paredzētais pieteikums ir procesuāls līdzeklis, kura izmantošana ir saistīta ar īpašiem likumā noteiktiem priekšnoteikumiem un izskatīšanas pamatiem. Gadījumā, kad persona iesniedz kasācijas sūdzību, tiesai jāvērtē šā procesuālā līdzekļa pieļaujamība un atbilstība likumā noteiktajām prasībām. Savukārt attiecībā uz dokumentu, kas iesniegts, pamatojoties uz

Kriminālprocesa likuma 63. nodaļu, tiesai sākotnēji jānoskaidro, vai konkrētais dokuments pēc sava priekšmeta un satura vispār ir atzīstams par šīs nodaļas kārtībā iesniegtu pieteikumu. Tikai konstatējot, ka uz dokumentu ir attiecināma Kriminālprocesa likuma 63. nodaļa, var tikt piemērota šajā nodaļā paredzētā pieteikuma izskatīšanas kārtība.

Ievērojot minētos apsvērumus, pieteikumā nav juridiski pamatots, kādēļ tas, ka Kriminālprocesa likuma 63. nodaļas ietvaros iesniegta dokumenta gadījumā tiesai sākotnēji jānoskaidro, vai šis dokuments vispār ietilpst attiecīgā procesuālā regulējuma tvērumā, nav uzskatāms par apstākli, kas liedz to salīdzināt ar Kriminālprocesa likuma 54. nodaļas kārtībā iesniegtas kasācijas sūdzības izskatīšanas kārtību.

Līdz ar to pieteikumā sniegtais juridiskais pamatojums par Kriminālprocesa likuma 670. panta pirmās daļas iespējamo neatbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

5.6. Pieteikuma iesniedzējs lūdz izvērtēt Kriminālprocesa likuma 670. panta pirmās daļas, ciktāl tā nenosaka procesuālo kārtību, kādā izlemjams jautājums par pieteikuma pieņemšanu izskatīšanai, atbilstību arī Satversmes 92. panta pirmajam teikumam.

Pieteikumā norādīts, ka no Kriminālprocesa likuma 63. nodaļas regulējuma ir secināms, ka pastāv tāds procesuālais solis, kas paredz jautājuma par pieteikuma pieņemšanu izskatīšanai izlemšanu. Taču šajā nodaļā neesot nevienas normas, kas noteiktu, kurš izlemj šo jautājumu, kādā sastāvā tas izlemjams, kādā formā pieņemams nolēmums, uz kāda pamata pieteikumu var atteikties pieņemt izskatīšanai un vai atteikums jāmotivē un kādā apjomā.

Kolēģija jau norādīja, ka Satversmes 92. panta pirmais teikums nosaka likumdevēja pienākumu pieņemt taisnīgas tiesas spriešanai nepieciešamās procesuālās normas, bet šī norma neparedz konkrēta jautājuma izšķiršanu atbilstoši tādām procesuālajam noregulējumam, kādu persona vēlas.

Kriminālprocesa likuma 63. nodaļa regulē spēkā esošu nolēmumu jaunas izskatīšanas institūtu, citstarp nosakot, kādi nolēmumi var tikt izskatīti no jauna, personas, kurām ir tiesības iesniegt pieteikumu, pieteikuma iesniegšanas pamatus un tā izskatīšanas kārtību. Tātad priekšnoteikums Kriminālprocesa likuma 63. nodaļas procesuālās kārtības piemērošanai ir tāds, ka iesniegtais dokuments pēc sava satura vai apstrīdētā nolēmuma rakstura ietilpst šīs nodaļas tvērumā. Tādējādi Kriminālprocesa likuma 670. panta pirmā daļa regulē jau tāda pieteikuma

vai protesta izskatīšanas procesuālo kārtību, kas ietilpst Kriminālprocesa likuma 63. nodaļas tvērumā. Savukārt procesuālā kārtība tādu dokumentu izskatīšanai, kuri, lai gan iesniegti šīs nodaļas kārtībā, bet neietilpst tās tvērumā, jau ir noregulēta Iesniegumu likumā.

Ņemot vērā minēto, pieteikumā nav pamatots tas, ka no Satversmes 92. panta pirmā teikuma izrietētu likumdevēja pienākums tieši Kriminālprocesa likumā paredzēt speciālu procesuālo kārtību tādu dokumentu izskatīšanai, kas atbilstoši šā likuma regulējumam nav izskatāmi Kriminālprocesa likuma 63. nodaļā noteiktajā kārtībā.

Līdz ar to pieteikumā sniegtais juridiskais pamatojums par Kriminālprocesa likuma 670. panta pirmās daļas iespējamo neatbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

6. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 26.¹ pantam jautājums par vēršanos Eiropas Savienības Tiesā ir izlemjams gadījumā, ja lieta Satversmes tiesā tiek ierosināta un tās iznākums ir atkarīgs no Eiropas Savienības tiesību aktu iztulkošanas.

Tādējādi šā lēmuma 1.2. apakšpunktā norādītais lūgums ir atstājams bez izskatīšanas.

7. Pieteikuma iesniedzējs lūdz pieprasīt no Rīgas pilsētas tiesas anonimizētu [datums] lēmuma norakstu lietā Nr. [..]. Pēc viņa ieskata minētais lēmums uzskatāmāk parādītu, kāda rakstura jautājumus tiesa izšķir, nosakot Latvijā izpildāmo sodu, un kādas sekas rada tas, ka apstrīdētās normas šādos nolēmumus pēc to spēkā stāšanās izslēdz no jebkādas tiesiskuma kontroles. Kolēģija konstatē, ka pieteikumā norādītais un pieteikumam pievienotie dokumenti ir pietiekami, lai objektīvi lemtu par pieteikuma atbilstību Satversmes tiesas likuma prasībām.

Tādējādi šā lēmuma 1.3. apakšpunktā norādītais lūgums ir noraidāms.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 6. punktu, Satversmes tiesas 3. kolēģija

nolēma:

1. Atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 149/2026).
2. Noraidīt šā lēmuma 1.3. apakšpunktā norādīto lūgumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Jānis Neimanis